

evaluatie ambulant jongerenwerk

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Terugblik	5
3. Actuele situatie ambulante jongerenwerk	6
3.1 doel	6
3.1.1 Verminderen van jeugdoverlast op locaties binnen de gemeente	6
3.1.2 Het voorkomen dat jongeren afglijden en vervolgens (zwaardere jeugd)zorg nodig hebben.....	7
3.2 Wordt het doel bereikt?	7
3.3 Nader bekeken	8
3.3.1 visie.....	8
3.3.1 kwaliteit.....	8
3.3.1 samenwerking	8
4. Financiën	9
6. Conclusie	10

1. Inleiding

Bij de vaststelling van onze meerjarenbegroting 2014 – 2017 (inclusief besluitvorming heroverwegingsoperatie, fase 4) is besloten om het budget t.b.v. professioneel jeugd- en jongerenwerk vanaf 2015 met 75% te korten. In de meerjarenbegroting is dan ook vanaf 2015 een bedrag van € 30.000,- per jaar opgenomen voor de inzet van een ambulant jongerenwerker en een bedrag van € 5.000,- per jaar voor de huur van accommodaties om ontmoetingsplekken voor jongeren te bieden.

Voorafgaand aan deze besluitvorming heeft Landstede Welzijn (uitvoerder van het professioneel jeugd- en jongerenwerk) tijdens de hoorzitting een pleidooi gedaan om niet 75% maar 50% te korten op hun budget. De gemeenteraad heeft weliswaar haar voorgenomen besluit om 75% te korten doorgezet, maar zij heeft Landstede wel gevraagd om dit scenario verder uit te werken. Dat is ook gebeurd en op basis van deze uitwerking heeft de raad in maart 2014 besloten dat Landstede Welzijn in ieder geval voor 2015 een extra subsidie van € 15.000,- ontvangt voor de kosten van de extra inzet van het ambulant jongerenwerk. Met deze extra middelen kunnen niet 16 uur per week ambulant jongerenwerk worden ingezet maar 22 uur per week. In dat raadsvoorstel is ook meegenomen dat een besluit over de structurele omvang van de inzet van het ambulante jongerenwerk zal worden voorgelegd bij de vaststelling van het brede jeugdzorgbeleid vanaf 2015.

De vorige gemeenteraad heeft niet langer dan één jaar afspraken hierover willen maken omdat er nog teveel onduidelijkheden waren over het toekomstig jeugdzorgbeleid en de benodigde budgetten hiervoor. Graag wilden zij eventueel langdurige afspraken over laten aan de nieuwe raad.

In november 2014 is het beleidsplan “Transitie en transformatie Jeugdzorg, 2015 – 2019” vastgesteld. In dit plan zijn de uitgangspunten van ons beleid beschreven (o.a. hulp en ondersteuning wordt zo vroeg, zo snel, dichtbij en zo licht als mogelijk geboden) en wordt ook aangegeven dat voor 2015 extra middelen ten laste van het jeugdzorgbudget beschikbaar zijn gesteld voor de extra inzet van ambulant jongerenwerk. Er is echter geen uitspraak gedaan over deze inzet vanaf 2016.

In de subsidieaanvraag voor 2016 van het Brede Welzijnsverband (waar Landstede Welzijn vanaf 2015 onderdeel van uitmaakt) werd opnieuw aangegeven dat 22 uur per week het minimale aantal uren is om op een verantwoorde wijze het ambulante jongerenwerk in onze gemeente vorm te geven. Bij minder inzet is er te weinig tijd voor begeleiding van jongeren en voor het overleg met het netwerk (afstemming met ketenpartners zoals de politie en het Centrum voor Jeugd en Gezin). Zij doen hierin nogmaals een indringend beroep op onze gemeente om de eenmalig verstrekte subsidie voor een langere periode te continueren.

Toen de subsidieaanvraag in 2015 voor 2016 werd aangevraagd, is geconcludeerd dat het te vroeg was om een zorgvuldige beslissing te nemen over een structurele verhoging van het budget ten behoeve van het ambulant jongerenwerk. Het was daarmee ook nog te vroeg om tot vermindering van deze inzet over te gaan.

Omdat medio 2016 verschillende evaluaties gepland stonden (o.a. positionering toegangsteam, afspraken met MEE IJsseloevers en Jeugdbescherming Overijssel), werd voorgesteld om dan ook een besluit te nemen over de vraag of er structureel 22 uur per week ambulant jongerenwerk ingevuld moet gaan worden (en daarmee dus het structurele budget opgehoogd moet worden of niet).

Met deze evaluatie willen wij de volgende vraag beantwoorden: Heeft de extra inzet (22 uur i.p.v. 16 uur per week ambulant jongerenwerk vanaf 1 januari 2015) voldoende meerwaarde en is het, zoals Landstede Welzijn stelt, noodzakelijk om op een verantwoorde manier het ambulant jongerenwerk in onze gemeente vorm te geven?

Om informatie te verzamelen voor deze notitie, is gesproken met

- Angelieke Huisman (directeur Ut Huus, onderdeel van het brede welzijnsverband Olst-Wijhe)
- Folkert Hilarides (manager Landstede Welzijn)
- Natasja van Deurzen (beleidsmedewerker jeugd)
- Monique Bloo (Jeugdagent)

- Jessica Stoffer (ambulant jongerenwerkster)

Daarnaast is meegekeken met de ambulant jongerenwerkster tijdens haar ronde in Olst-Wijhe en is telefonisch contact gezocht met J. Noorda, jeugdonderzoeker.

2. Terugblik

Bij de vaststelling van onze meerjarenbegroting 2014 – 2017 (inclusief besluitvorming heroverwegingsoperatie, fase 4) is besloten om het budget t.b.v. professioneel jeugd- en jongerenwerk vanaf 2015 met 75% te korten.

In 2012 werd nog € 125.000 begroot voor de subsidie van Landstede Welzijn voor jeugd- en jongerenwerk. Ten gevolge van de heroverweging werd in de meerjarenbegroting vanaf 2015 een bedrag van € 30.000,- per jaar opgenomen voor de inzet van een ambulant jongerenwerker en een bedrag van € 5.000,- per jaar voor de huur van accommodaties om ontmoetingsplekken voor jongeren te bieden.

't Olde Postkantoor, gemeentelijke welzijnsaccommodatie, werd in de verkoop gebracht. Daarmee verviel de vaste ontmoetingsplek voor jongeren in Olst. Landstede Welzijn ontvangt een bedrag voor de huur van accommodatie.

Het aantal in te zetten uren (ambulant) jongerenwerk werd vanwege de heroverweging teruggebracht tot 16 uren per week. Eerder organiseerde en begeleidde Landstede Welzijn ook jongerenactiviteiten in de gemeente Olst-Wijhe. Na de vermindering van het budget resteert de taak ambulant jongerenwerk.

Zoals in de inleiding is beschreven, is het beschikbare budget voor Landstede voor twee jaren verhoogd met een bedrag van € 15.000 per jaar. Landstede heeft aangegeven dat de taak in 16 beschikbare uren per week niet behoorlijk kan worden uitgevoerd. De inzet van het jongerenwerk is in minder dan 22 uren per week niet meer effectief. Het contact met jongeren is dan zo minimaal, dat daarmee doel en functie van jongerenwerk niet meer behaald kan worden.

Met de extra middelen is de inzet van de jongerenwerkster in 2015 en 2016 tijdelijk vermeerderd naar 22 uren per week.

In hoofdstuk drie wordt beschreven welke activiteiten de jongerenwerkster uitvoert.

3. Actuele situatie ambulante jongerenwerk

De activiteiten van de ambulante jongerenwerkster zijn onder te verdelen in drie projecten¹.

1. Project opvang en ontmoeting

- Het organiseren en begeleiden van jongereninloop en diverse activiteiten voor jongeren,
- contacten onderhouden,
- kwetsbare jongeren worden gesignaleerd en ondersteund.

2. Project ambulante jongerenwerk

- Vindplaatsgericht werken, waarbij de ambulante jongerenwerkster jongeren op zoekt op de plaatsen waar zij hun vrije tijd doorbrengen (o.a. de Jongerenontmoetingsplek, straat/hangplekken en drankketen)
- en het oppakken van jeugdoverlast situaties en bemiddeling

3. Overleg en afstemming

- Overleg met team combinatiefunctionarissen,
- overleggen Breed Welzijns Verband,
- overleg en afstemming jeugdhulppartners.

3.1 Doel

De gemeente beoogt met de inzet van jongerenwerk het volgende te bereiken:

1. Verminderen van jeugdoverlast op locaties binnen de gemeente.
2. Het voorkomen dat jongeren afglijden en vervolgens (zwaardere jeugd)zorg nodig hebben.

3.1.1 Verminderen van jeugdoverlast op locaties binnen de gemeente

Een aantal bekende overlastlocaties krijgt aandacht van politie en jongerenwerker. In haar ambulante rondes bezoekt zij plaatsen waar jongeren, voornamelijk op straat, bijeen komen. Soms ontdekt de jongerenwerkster een nieuwe ontmoetingsplek van jongeren door gebruik van social media.

Uit de praktijk, voorbeeld 1

Tijdens de ambulante ronde ontmoet de jongerenmedewerkster een groepje jongeren dat zij nog niet kent. Na een wat schuchtere start, ontstaat een geanimeerd gesprek. Door creatieve communicatie met de jongeren ontdekt de jongerenwerkster welke (op dat moment niet aanwezige) jongere een racistische tekst heeft geplaatst op een openbare plek. Hierdoor ontstaat een kans om de betreffende jongere op te zoeken, aan te spreken op zijn gedrag en afspraken te maken over het verwijderen van de tekst.

Op dit moment is de overlast beheersbaar. Er zijn geen grote escalaties en het aantal overlastsituaties is beperkt. Verzamelplekken in de buitenruimte die jarenlang als ontmoetingsplek bekend staan, zijn dit jaar rustiger te noemen. Als sprake is van meldingen, wordt daar zo snel mogelijk op ingezet. Indien nodig, betreft de jongerenwerkster daar partners bij (politie, gemeente, Brede Welzijnsverband, Centrum Jeugd en Gezin, zorginstellingen, scholen).

Om een indruk te krijgen van de omvang van meldingen in relatie tot jeugdoverlast is onderstaande tabel opgenomen. Het betreft het aantal meldingen binnengekomen bij de politie en soms een mededeling van een activiteit (zoals inzet van politie) met betrekking tot jeugdoverlast. Naast de cijfers van gemeente Olst-Wijhe, zijn ook cijfers van gemeenten uit de regio weergegeven.²

¹ Jaarverslag Landstede Welzijn 2015

² Bron: politie Oost-Nederland

	Olst-Wijhe	Dalfsen	Raalte	Ommen
2012	84	71	134	71
2013	49	67	99	51
2014	49	60	92	71
2015	40	59	99	54
2016*	12	35	97	25

* 2016 is tot 1 augustus

3.1.2 In beeld krijgen van jongeren in keten

Samen met de jeugdagent bezoekt de jongerenwerkster geregeld keten. Zij screenen de keten op mogelijke risico's en investeren in het contact met de jeugd en ouders van keten.

3.1.3 Het voorkomen dat jongeren afglijden en vervolgens (zwaardere jeugd)zorg nodig hebben.

De jongerenmedewerkster richt zich behalve op het terugdringen van jongerenoverlast ook op de sociale balans van de jongeren die zij ontmoet. Daar waar zij zorgen heeft rondom de sociaal psychische ontwikkeling van jongeren, probeert zij de jongere te bewegen richting hulpverlening.

De jongerenwerkster heeft met 90³ jongeren in de gemeente regelmatig contact. In de eerste helft van 2016 heeft zij met 40 ouders contact gehad. Een deel van deze ouders bespreekt behoeften en zorgvragen met de jongerenwerkster. Relatief veel van de jongeren die de jongerenwerkster ontmoet, hebben een zorgvraag of hebben al te maken met hulpverlening. Zij ontmoet de betreffende jongeren op jongerenontmoetingsplaatsen in de gemeente tijdens haar ambulante rondes.

De essentie van het jongerenwerk is preventie. De kracht van de jongerenwerkster is dat zij aansluit bij de belevingswereld van de jongeren op plaatsen waar jongeren samenkomen. Zij gaat daarbij het liefst outreachend te werk. Dit betekent niet alleen 'de straat opgaan' of 'op de hoek gaan staan', maar ook: de diverse vindplaatsen van jongeren bezoeken. Op andere plaatsen (gezin, school, vereniging) worden jongeren geacht zich aan de organisatie aan te passen. Door jongeren op te zoeken op zelfgekozen plaatsen, is de kans dat zij zich echt "laten zien" groter. Dat geeft de jongerenwerkster de mogelijkheid om voelsprietten te ontwikkelen met betrekking tot allerlei actuele ontwikkelingen rondom de jeugd.

Uit de praktijk, voorbeeld 2

Een jongere hangt veel op straat met een groep jongeren. Zijn alcohol- en drugsgebruik neem toe. Hij is werkloos en kan geen baan vinden, heeft geen vrije tijdsbesteding en geen structuur in zijn leven. Zijn omstandigheden zijn niet ideaal; hij is laag opgeleid en sociaal en communicatief beperkt. De jongere is niet gemotiveerd om aan te kloppen bij hulpverlening, maar er ontstaat wel een vertrouwensrelatie met de jongerenmedewerkster. Na een traject van contact met / begeleiding door de jongerenmedewerkster, lukt het de jongere gelukt om aan het werk te gaan. Hierdoor krijgt hij weer vertrouwen in mogelijkheden en zijn eigen ontwikkeling. Hij leert dat het belangrijk is om problemen aan te pakken in plaats van te ontwijken en om daar hulp bij te vragen.

3.2 Wordt het doel bereikt?

De inzet gericht op overlastlocaties lijkt effectief.

Door de beperkte beschikbare capaciteit gaat de meeste aandacht naar overlast en meldingen. Het is daardoor een hele uitdaging om voldoende tijd over te houden om aan het preventieve aspect van de inzet

³ Informatie Landstede Welzijn

toe te komen. Als er al sprake is van een escalatie, is het voor de jongerenwerker lastiger om vertrouwen op te bouwen. Het is wenselijk om nog meer ruimte te krijgen 'aan de voorkant' van het proces.

3.3 Nader bekeken

Het effect van de inzet van ambulante jongerenwerk hangt af van een aantal factoren:

1. Een visie
2. Kwaliteit van de jongerenwerker
3. Goede samenwerking

3.3.1 visie

Op basis van het jaarverslag 2015 van Landstede Welzijn en deze evaluatie kan worden geconcludeerd dat sprake is van een werkbare visie bij Landstede Welzijn en de jongerenwerkster.

De inzet is gericht op preventie en het signaleren en adequaat interveniëren op het risicogedrag van jongeren en ondersteuning bij problematiek in en met het netwerk van jeugdhulporganisatie en andere samenwerkingspartners. In het jaarverslag staan de doelen omschreven van de projecten en wat daarvoor in de praktijk wordt gedaan (zie ook hoofdstuk 4, blz. 6 bovenaan.)

Uit de praktijk, voorbeeld 3

De jongere uit voorbeeld 2 ontmoet op straat een meisje. Zij vertelt hem dat zij thuis wordt mishandeld. De jongere weet het meisje te overtuigen dat zij hulp nodig heeft en neemt het meisje vervolgens mee naar de jongerenmedewerkster, waar hij vertrouwen in heeft. De zorgvraag wordt opgepakt.

3.3.2 kwaliteit

De overlastmeldingen bij de politie zijn vanaf 2012 gedaald, de jongerenwerkster heeft snel inzicht in (overlast)situaties en legt gemakkelijk contact met jeugd, ouders en professionele partijen. Hierdoor lijkt de jongerenwerkster goed in haar rol en haar werk van goede kwaliteit.

3.3.3 samenwerking

Hoewel de capaciteit niet overdadig is, zijn verschillende partijen erg tevreden over het werk van de jongerenwerkster. De jongerenwerkster onderhoudt haar contacten goed. Contact met jongeren en partners (onderwijs, zorg, politie, brede welzijnsverband, gemeente) lijkt haar gemakkelijk af te gaan. De politie is erg positief over de samenwerking met de jongerenwerkster. Jongeren op hangplekken hebben meer dan gemiddeld een zorgvraag. Met betrekking tot een zorgvraag heeft de jongerenwerkster meer inzicht en mogelijkheden dan de politie. Door de samenwerking kunnen situaties waarbij overlast en zorgvraag spelen effectiever worden aangepakt.

Behalve in gesprek, maken zij daar melding van in de gebiedsscan 2015. Ook geeft de politie een voorbeeld van een recente situatie waarbij sprake was van vernielingen. Mede door de inzet van de jongerenwerkster, werd de situatie (vernielingen) bij de kern aangepakt en is geen sprake meer van (dergelijke) vernielingen. Succesfactoren die daarbij werden genoemd waren: snelheid, alertheid van reageren en de wisselwerking met de politie.

Uit de praktijk, voorbeeld 4

Bij een overlastlocatie in de gemeente investeren jongerenwerk, politie en gemeente meerdere jaren veel tijd. Men bouwt contact op met de bestaande jeugdgroepen en met de buurtbewoners. Eind 2015 evalueren de genoemde organisaties met de buurtbewoners de gezamenlijk inzet van de afgelopen jaren. De overlast blijkt te zijn afgenomen en dit schrijven de buurtbewoners toe aan de inzet van genoemde partijen. De buurtbewoners toonden zich tevreden over de (gezamenlijke) investeringen.

4. Financiën

Voor een structurele vermeerdering van inzet van de ambulante jongerenwerker naar 22 uren, is jaarlijks een bedrag van € 15.000 nodig. Dit bedrag kan ten laste worden gebracht van de middelen van het sociaal domein. In de kadernota 2017 – 2020 is hier reeds melding van gemaakt, waarbij als voorwaarde een positieve evaluatie is gesteld.

De gemeentelijke subsidie voor Landstede Welzijn bedraagt bij positieve besluitvorming voor 2017 en opvolgende jaren structureel € 50.000. Landstede Welzijn zet het budget als volgt in:

85% personeelslasten

10% huur voor ontmoetingsplekken/jongereninloop (€ 5.000)

5% vrijwilligersinzet, werkplek medewerker en overige kosten

5. Conclusie

Heeft de extra inzet (22 uur i.p.v. 16 uur per week ambulante jongerenwerk vanaf 1 januari 2015) voldoende meerwaarde en is het, zoals Landstede Welzijn stelt, noodzakelijk om op een verantwoorde manier het ambulante jongerenwerk in onze gemeente vorm te geven?

Ja. Het huidige aantal uren inzet ambulante jongerenwerk in Olst-Wijhe is nodig. Met een capaciteit van 22 uren per week is een basis gelegd. De jongerenwerkster richt haar aandacht vooral op (overlast)meldingen. De aanpak die zij hierbij hanteert, lijkt effectief. De jongerenwerker heeft met de beschikbare 22 uren nauwelijks tijd om preventief en proactief te werken. Een vermindering van de inzet naar 16 uren zal consequenties hebben voor het resultaat van het jongerenwerk. Zoals eerder beschreven in hoofdstuk 4.1.2 kan vroegtijdig contact met jongeren in probleemsituaties verdere escalatie voorkomen. Door preventief handelen kan zwaardere jeugdzorg worden voorkomen.

Volgens de politie stijgen de overlastcijfers in Olst-Wijhe als er minder / geen sprake zou zijn van ambulante jongerenwerk.

Een vergelijking van inzet met andere gemeenten in de regio is toegevoegd als bijlage. Uit het overzicht blijkt dat de gemeente Olst-Wijhe, zelfs met de extra inzet van € 15.000 duidelijk minder besteedt aan ambulante jongerenwerk.

Jeugdonderzoeker J. Noorda⁴ geeft aan dat 2,5 fte jongerenwerker een bereik heeft voor 150 jongeren. Daarbij wordt uitgegaan van incidenteel contact met 110 jongeren en intensief contact met 40 jongeren.⁵ 110 incidenteel. 1 Fte jongerenwerk wordt als kwetsbaar beoordeeld, in verband met mogelijke ziekte van de jongerenwerker en belastbaarheid (mogelijkheid om te overleggen met collega's over werk).

J. Noorda geeft aan dat wekelijks contact met jongeren nut heeft. Omdat in Olst-Wijhe geen vaste jongerenlocatie meer is, vraagt het creativiteit van de jongerenwerker om op reguliere basis contact te hebben met jongeren.

Met 22 uren per week, zetten wij 0,6 fte jongerenwerker in. Omgerekend naar het door jeugdonderzoeker J. Noorda onderzochte bereik per fte, zou het bereik van 0,6 fte jongerenwerk 36 jongeren omvatten. Uit de administratie van de jongerenwerker blijkt echter dat onze jongerenwerkster contact heeft met 75 jongeren in Olst-Wijhe. De mate van contact (intensief / incidenteel) blijkt niet uit de administratie.

Advies

1. Structureel verhogen van het budget voor de inzet van ambulante jongerenwerk met jaarlijks € 15.000.

Door de preventieve werking van deze inzet is de verwachting dat een verhoging van zwaardere jeugdzorg (met bijbehorende lasten) wordt voorkomen.

2. Overlastsituatie en instroom bij jeugdzorg blijven monitoren. Als bij gelijke inzet (kwantitatief en kwalitatief) van het ambulante jongerenwerk de overlast en de instroom toenemen, dan nogmaals evalueren.

---

⁴ Jeugdonderzoeker lokaal en landelijk niveau.

⁵ Handboek modern jongerenwerk, VU uitgeverij 2011